

Türkiye'de Eğitim Bilimleri Tarihi Araştırmaları:

İlk Öğretmen Meslek Dergisi

TEDRİSAT-I İPTİDAİYE MECMUASI

Cavit BİNBAŞIOĞLU

Önemli Not: Anlamayı kolaylaştırmak için özel ad dışındaki bütün sözcükler Türkçeleştirilmiştir.

Tedrisat-ı İptidaiye Mecmuası, İkinci Meşrutiyetten önce

çıkan Mecmua-i Fünun, Mecmua-i Maarif, Mecmua-i Ulum, Mecelle-i Muallimin, Mecmua-i Muallimin, Şule-i Maarif, Resimli Gazete, Mecmua-i Ebüzziya gibi kısa süreli ve daha çok genel bilgi ve edebiyat konularına yer veren dergilerde yayımlanmış olan eğitime ilişkin yazılar bir yana bırakılırsa; öğretmenin meslekî sorunlarına yer ve yanıt veren ilk dergi-
dir denilebilir. Bu dergi, tamamıyla öğretmene ve öğretmenin çeşitli sorunlarına yöneliktir. 19. sayıdan itibaren adı "Tedrisat Mecmuası" olmuştur. Millî kütüphane kataloğundaki kaydı şöyledir:

Tedrisat Mecmuası: Millî

Kütüphanedeki No: 1956-SA-436

Şubat 1325 (1910)- Mart 1926,

(1)- 13. cilt, 1-69. sayı. (Yayımlayan):

Istanbul Erkek Muallim Mektebi

Heyet-i Tedrisiyesi. Başyazarı:

İbrahim Alâeddin - Selim Sırrı - İhsan

Sungu. İstanbul-8 resim (nota), planş

(portre)

Tedrisat-ı İptidaiye Mec-

muası. Bak: Tedrisat Mecmuası.

Tedrisat-ı İptidaiye Mecmuası, Şubat, 1325 (1910) tarihinde Maarif Nezareti adına İstanbul Öğretmen Okulu öğretmenleri tarafından çıkarılmaya başlanmıştır. Başyazarı,

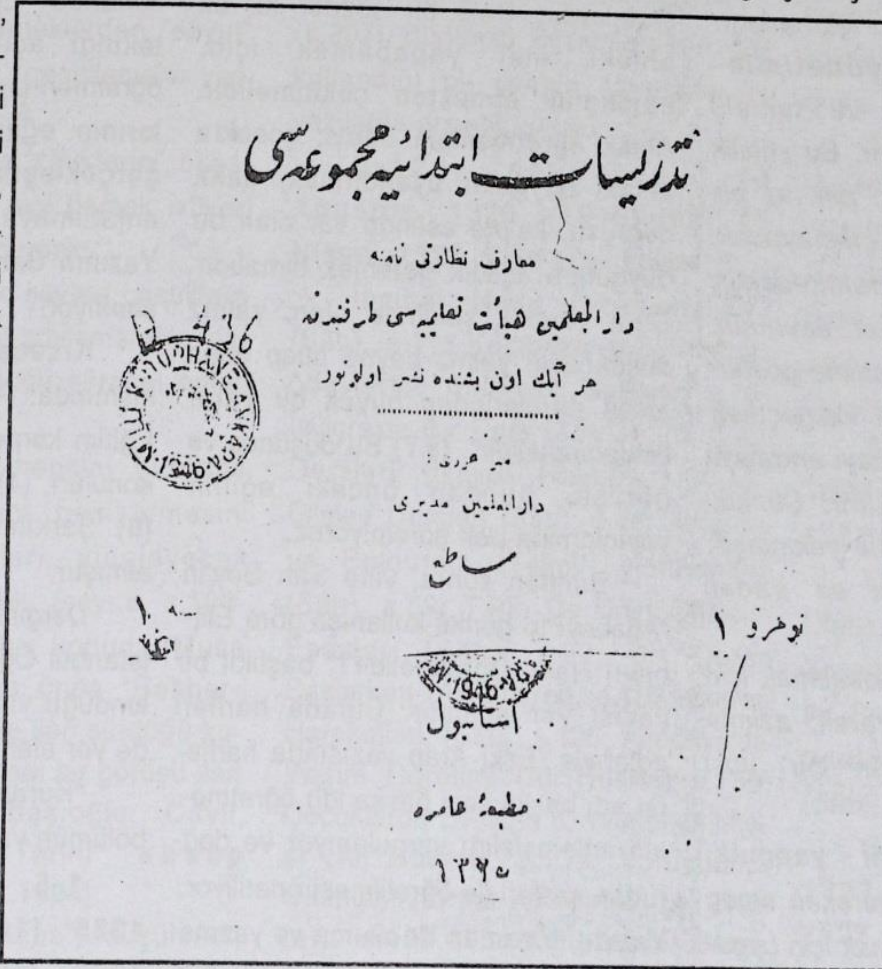
tarafından yazılmış olacağı düşünülebilir. Yazı şöyledir:

"Vatan ve geçmişine karşı, borçlu olduğu ödev ve hizmetlerini gerçekleştirmek için, çalışmaktan bir an geri durmayan Öğretmen Okulu, bu kez bu dergiyi yayımlamak suretiyle, hizmet çevresini bir kat daha artırmayı başardığından dolayı kendini mutlu sayar.

Öğretmen Okulu kesin olarak şuna inanıyor ki: Ulusların ıktal ve geleceği, hep okullarının, hep ilk öğretimlerinin durumuna ve örgütlenmesine göre belirlenir. Ulusların durumlarında en derin değişiklikler, en büyük devrimler (inkılaplar), her şeyden çok, ilköğretim sayesinde ortaya çıkar. Bizim geleceğimiz de, her şeyden önce ve her şeyden çok, okullarımızın

alacağı biçime göre belirlenecektir. Yarınki Osmanlılık, bugünkü okullarda hazırlanacaktır.

"Okullar, düşünce ve zekânın üretim yerleridir." sözü pek doğru ve pek yücedir. Bizim okullarımız, eski dönemlerde izlenegelen öğretim yöntemi ve yönetim ile yalnız "esir fikirler"e, "atılganlıktan ve girişimden yoksun" olmak emellerine hizmet edebilir idi. Çünkü, bu okullarda düşünsel eğitimin ereği, "dersleri, daha doğrusu kitapları aynen ezberlemek"; ahlâk

Belge 1: Tedrisat-ı İptidaiye Mecmuasının ilk sayısının kapağı

adı geçen okulun müdürü Satı Bey'dir. Daha sonraları, İstanbul Erkek Öğretmen Okulu'na müdür olan Ali Reşat, E.Kemal, İ. Alâeddin, Selim Sırrı ve İhsan Sungu'dur.

Derginin bir "Kuramsal", bir de "Uygulama" bölümü vardır. Her iki bölümün sayfa numaraları ayrı ayrı birbirini izlemektedir.

Birinci sayısında, ilk baş yazı - imzasız olarak- "İzah-ı Meslek" (Mesleğin Açıklanması) başlığını taşımaktadır. Bu yazının Satı Bey

eğitiminin ereği de, "öğrenciyi hemen tamamen edilgen bir hale getirip mis-kinleştirmek" derecesine indiriyor idi. "Ezberlemek" ile "öğrenmek", "yaratıcı olmak" ile "edilgin olmak" arasındaki fark takdir ediliyor;(fakat), etkinlik düşüncesinin doğal eserleri bile, "ahlâksızlık ve terbiyesizlik" olarak nitelendiriliyordu. Bu suretle okullar, eğilimler ve düşünsel yetenekler arasında "ezbercilik" ile "edilgenliği" seçiyor ve bunları artırıyor; öbür eğilimlerin hepsini boğup yok etmeye çalışıyordu...

Buna bir son vermek, okullarımızı, "özgür ve araştıran fikirler", (üretebilecek)"girişimci kişiler", "özverili ve iyiliksever kalpler", kısaca gerçek onurlu Osmanlılar yetiştirebilecek bir hale getirmek... için onların **öğretim yöntemi ve yönetimlerinde** gerçek yenilik ve temelli değişiklik yapmak gerekir. Bu yenilik ve değişiklik, kuşkusuz, pek az bir zaman içinde ortaya çıkmayacak, epeyce bir zaman gerektirecektir; fakat, bunun, bu temel devrimin, böyle bir zamana gereksinme göstermesi; onu sağlamaktan vazgeçmek değil, tam tersine, çalışmayı artırmaya özen göstermeyi gerektirir. Çünkü, "Yol, intizam-ı meşiiyetle yakınlaşır, kısalır." (Yol, düzenli ve iradeli yürümeyle kısalır.)

Bu devrim yolunu kısaltmak için her türlü araca başvurarak, azimle çalışmak, herkes için bir yurt ödevidir.

Bu yurt ödevini yapmak, ilköğretimde izlenmesi gereken amaç ve ereği, bu ereğe ulaşmak için uygulanması gereken yöntemi herkese tanıtmak...ders örnekleri kısmı ile bu yöntemlerin uygulama şekillerini tam bir açıklıkla göstermek... **Tedrisat-ı İptidaiye Mecmuası'nın işi ve ereği işte bundan ibarettir.**" (S.1-2)

Bu önsözden de anlaşıldığı üzere, dergi, okullarımızdaki ve özellikle ilköğretimdeki öğretim yöntemlerini

yenileştirme amacıyla ortaya çıkmıştır. Bu görevini iki üç yıl içinde oldukça gerçekleştirmiştir, denilebilir.

İstanbul öğretmen okulu, dergideki yayımlarından başka konferanslar da düzenlemiştir. İlk konferans Satı Bey tarafından verilmiştir. Konusu: "Şiir ve Müziğin Eğitim ve Öğretimdeki Önemi"dir. Bu konferanslar da dergide yayımlanmıştır. Bu yazıda müzik, "çocukların, coşkulu olan etkinlik güçlerinin, zararsız bir şekilde akıp gitmesini sağlamak amacıyla, açılması gereken kanallardan biri" olarak kabul edilmektedir. (s.4)

"Ahlâkî şiirler" sözü de şöyle açıklanmıştır: "Bu, ölçülü ya da besteli ahlâk dersleri değildir; bir ahlâk duygusu uyandırabilecek şiirler ve şarkılardır. Ünlü bir sözdür ki, bir ahlâkî etki yapabilmek için, **ahlâkçılık** etmekten çekinmelidir. Ahlâk öğretmenin ödevi; çocukta ahlâkî duygular uyandırmak, daha doğrusu, kalpte aslında var olan bu duygulara açıklık getirmek olmalıdır. Öğüt vermek şeklinde olan, yalnız düşünceye, yalnız beyne hitap eden ahlâk derslerinden büyük bir yarar beklememelidir". (s.7) Bu düşünce ve görüşü, bundan önceki eğitim yayınlarında pek göremiyoruz.

Bundan sonra, yine Satı Bey'in "Alfabeyi (o günkü kullanışa göre Elif-bayı) Nasıl Öğretmelidir?" başlıklı bir yazısı yer almıştır. Burada harfleri adlarıyla (Eski Arap yazısında harflerin adı başka, sesi başka idi) öğretmenin anlamsızlığı vurgulanıyor ve doğrudan sesleri ile öğretilmesi öneriliyor. Yazıda, o zaman ilk okuma ve yazma öğretiminde kullanılan "ses yöntemi" (savtî usul) açıklanmıştır. (s.20-23)

1. sayıda, yine öğretmen okulu öğretmenlerinden A. Cevat'ın "Dil Öğretimi" başlıklı bir yazısı var. Burada, yabancı dil öğretiminde ilginç bir yöntem öneriliyor. Bu dersin öğretiminde bir öyküden hareket ediliyor. Şöyle:

"Öğretmen, ders olarak okutacağı bir öykünün her tümcesini, önce ağızından 8-10 kez ağır ağır, yavaş yavaş söyler ve öğrencilere de söyler. Kitaba baktırarak 3-4 kez yazdırır ve okutur. Böylece öykü tamamlandıktan sonra, baştan başlayarak, tümceler ile bunların Türkçe çevirisi tahtaya yazılır ya da yazıldıkça bunların yabancı dile çevrilmesi yaptırılır. Ders böylece tamamlandıktan sonra, ayrı ayrı birçok öğrenci tahtaya kaldırılarak ve tahtadaki Türkçe çeviriye baktırarak, yabancı dil ile öykü anlatılır. En sonra da tahtadaki Türkçe çeviri silinerek, öğrencilerden birine, söz konusu öykü yeniden anlatılır". (s.31)

Derginin kuramsal kısmının en sonunda "Eğitimsel Tartışmalar" ın tekniği açıklanmıştır. Bu yazıda öğretmen okulundaki ders uygulamalarının eğitimsel bir biçimde nasıl gerçekleştirilebileceği örneklerle anlatılmaya çalışılmıştır. (s.33-36) Yazının Satı Bey tarafından yazıldığı sanılıyor.

Kısaca, derginin kuramsal kısmında: (1) Öğretim yöntemleri, (2) Eğitim konferansları, (3) Eğitim Bilimi konuları, (4) Çeşitli bilgiler, (5) Şiirler, (6) Şarkılar, (7) Yeni yayınlar yer almıştır.

Derginin 1-18. sayıları Satı Bey'in İstanbul Öğretmen Okulu Müdürü bulunduğu yıllara rastlamaktadır. Dergide yer alan yazılar şunlardır:

"Kuramsal Kısım" başlıklı birinci bölümün yazıları:

1-6. Sayılarda: (Şubat 1325 (1910)'dan 15 Temmuz 1326 (1910)'a kadar: (Bu 6 sayının sayfa numaraları birbirini izlemektedir)

Elifbayı Nasıl Öğretmeli? (Satı), s.20; Yabancı Dil Öğretimi (Cevat), s.24; Okuma Öğretimi Hakkında (Ali Nusret), s.51; Yazım Öğretimi Hakkında (Ali Nusret), s.79; Ezber Ödevleri Hakkında (Ali Nusret), s.108;

Yazı Öğretmenin Yolu (İsmail Hakkı), s.165; Öğretimin Genel Kuralları (Sâti), s.198.

Sâti Bey, bu yazısında şu kuralardan söz etmiştir:

1. Ezberletme yerine "anlama"ya özen göstermek;

2. Konuyu, öğrencinin "düşünme" özelliğine uygun olarak sunmak;

3. Dersleri öğrencilerin "gözlemleri"ne dayandırmak;

4. Kolaydan zora doğru giderek, "öğretimde derece derece, basamak basamak" ilerlemek;

5. "Somut" örneklerden "soyut" sonuçlar çıkarmak (genellemeler yapmak);

6. Çocukların zevklerini okşamak; onların "his (ilgi demek istiyor) ve merakı"nı uyandırmak;

7. Öğretilecek şeyleri çocuklara "doğrudan doğruya" söylememek, olanaklar elverişli olduğu sürece, onları düşündürmek;

8. Derslerin hepsini birbirine bağlamak; birbirini pekiştirmesini sağlamak; dersleri yineleyecek biçimde düzenlemek. (sayı:6, s.198-207). Sâti Bey, bu konuda Musa Kâzım Bey'in daha önce "Rehber-i Tedris ve Terbiye"de ileri sürdüğü kuralardan daha bilimsel bir görüşü ileri sürmektedir. (Binbaşıoğlu, Cavit, "Eğitim Bilimleri Tarihi", **abcece** sayı:89, s.14. Ocak,1994)

Öğretimde "anlama", "düşünme", "gözlemden yararlanmak", "somut örneklerden 'soyut' sonuçlar çıkarmak", "ilgi ve merak uyandırmak" ve "dersleri birbirine bağlamak", daha önceki eğitim bilimleri kaynaklarında pek bulunmayan, bulunsa da açıkça vurgulanmayan görüşlerdir. Daha önceki kaynaklarda "öğretim kuralları" olarak geçen "araç ve gereçle açıklanmalı ve yorumlanmalıdır", "çözümlemeli ve bireşimsel olmalıdır", "yavaş yavaş ve ağır ağır olmalıdır", "planlı ve uygulanmalı olmalıdır" gibi öğretim ilkeleri, bu kurullarla daha da zenginleştirilmiştir. Hele öğrencilerin ilgi ve merakını

uyandırmak ve öğretimi buna dayandırmak, çağdaş eğitim bilimlerinin en önemli dayanağıdır. Bu Sâti Bey ile Türkiye'de uygulanan eğitim bilimlerinin bir ilkesi olmuştur. "Boş sözler... derslerin ve zihinlerin en büyük düşmanıdır. Bu nedenle, sözcüklerin ağızdan boş olarak çıkıp çıkmadığını (biri düşünceyi içerip içermediğini) incelemek, boş sözcükleri görünce bunları ya dışarı atmak ya da bir düşünce ile doldurmak esası, bütün öğretmenlerce bir kural haline getirilmek gerekir". (s.207) Bugünkü öğretmenlerin çok kullandığı bu ilkenin kaynağını bu yazılarda aramak gerekir.

7-12. sayılarda 15 Ağustos 1326 (1910)'dan 15 Nisan 1327 (1911)'e kadar:

İlmihal Nasıl Öğretilmelidir? (Sâti), s.11; Kompozisyon (Kitabet) ödevlerine dair (Ali Nusret), s.15; İsviçre'de Bir Ders (Sâti), s.26; Çizgi Dersleri (İsmail Hakkı), s.30,80; Elişleri Dersleri (Sâti), s.43; Anlatma ve Buldurma (Tekşif) Yöntemleri (Sâti), s.59; Tarih Dersinin Öğretim Esasları (Sâti), s.92; Bir Derse Başlarken (Ali Nusret), s.107; Beden Hareketleri, (Sâti), s.125; Almanya'da Yazım Öğretimi (Ali Nusret) s.130; Çocuklarda Belleğin Kuvvetlendirilmesi (Ali Nusret), s.133; Yorumlama Okuması (Kıraat-ı Tefsiriye) (Ali Nusret), s.159,190; Öğretimde Soru-Cevap Yöntemi (Sâti) s.177; Yazım Dersi Hakkında Bir Eleştiri (M. Cevdet), s.205; Yine bu bölümde Ezbercilik (Sâti); Canlı Bir Yazım Dersi (Sabri Cemil); Öğretimde Kartpostallar (Sâti) yazıları vardır.

Sayı: 13-18 (15 Haziran 1327 (1911)'den 15 Aralık 1327 (1911)'e kadar:

Kompozisyon (Kitabet) Nasıl Öğretilmelidir? (Ali Nusret), s.11-44;

Beden Eğitimi: Esas Duruş (Ferudun), s.19; Aynı yazarın: Ayak hareketleri, s.23; Baş ve Bacak Hareketleri, s.57; Denge Hareketleri, s.96;

Karın Hareketleri, s.124; Tenefüs Hareketleri, s.171; Atlama Hareketleri, s.223; Bir Mektup Müsvettesinin Düzeltmesi (Ali Nusret) s.52; Okullarda Mektup Müsveteleri (Ali Nusret), s.119; Kompozisyonda Anlatma (Tahkiye) Konuları, (Ali Nusret), s.195; Eleştiri Hakkında (Ali Nusret), s.168; Bir Derslikli Okullar (Sâti), s.185; Resim Öğretmeni (Sâti), s.139; Medeni Bilgiler Dersi (Sâti), s.231.

Eğitim Konferansları:

Öğretmen Okulunda verilmiş bulunan konferanslar dergide de yayımlanmıştır. Bu dönemde verilen konferansların hemen hepsi Sâti Bey'e aittir. Bunlar şunlardır:

Sayı: 1-6 (Şubat, 1325 (1910)'dan 15 Temmuz 1326 (1910)'a kadar:

Niçin Geri Kaldık? (Sâti), s.37; Ümit ve Azim (Sâti), s.101; Meslek Aşkısı ve Özverilik (Sâti), s.136; Öğretmenlik Mesleği (Sâti), s.186.

Sayı: 7-12 (15 Ağustos 1326 (1910)'dan 15 Nisan 1327 (1911)'e kadar:

Okullar ve Toplumsal Durumlar (Sâti), s.1; Özel Yaşam ve Meslekî Yaşam (Sâti) s.49; Çalışmada Düzen ve Program (Sâti) s.101; Okullarda Yardımlaşma ve Tasarruf Sandıkları (Sâti), s.149.

Sayı: 13-18 (15 Haziran 1327 (1911)'den 15 Aralık 1327 (1911)'e kadar:

Öğretmenlik ve Siyaset (Sâti), s.113; İrk ve Eğitim (Sâti), s.161. "Öğretmenlik ve Siyaset" başlıklı yazıda "Siyasetin okullara girişi, öğretmenleri eğitimcilik durumundan çıkarır, fikri eğitim konusundaki ödevlerini yapmaktan alıkoyacak bir hale getirir" denmektedir. (Sayı: 16, s.115)

18. sayıda çıkan "Derslerde Ahlâkî Etkiler" başlıklı yazı da Sâti Bey'e ait olmalıdır. Ayrıca, "Ders Rahleleri" başlıklı yazı ve (Sayı: 13, s.30-39) öğretmen okuluna bağlı "uygulama okulu"nun açılışı dolayısıyla yaptığı konuşma da dergide yer almıştır.

(Sayı: 13, s.19-28) Buna, 14. sayı da devam edilmiştir. Öğretmen okulu na bağlı uygulama okulunun programı da 17. sayı da yayımlanmıştır.

Diğer Eğitim Konuları:

Sayı: 1-6, Şubat, 1325 (1910)'dan 15 Temmuz 1326 (1910)'a kadar:

Şiir ve Müziğin Eğitimdeki Önemi (Sâtı), s.3; Yurttaş Eğitimi (Terbiye-i Vataniye) (Cevat), s.67; Bedensel Eğitim (Cevat), s.125; Ahlâk Eğitimi (Cevat), s.145. Eğitimsel Tartışmalar (Sâtı), s.32.

Sayı: 7-12-15 Ağustos, 1326 (1910)'dan 15 Nisan 1327 (1911)'e kadar:

Oyunun Eğitime Yardımı (Cevat), s.141; Eğitim Örnekleri, s.74; Eğitimle İlgili Özlü Sözler, s.74, 99, 148, 169, 212; Çocuk Eğitiminde Bedensel Ceza İle İlgili Görüşler, s.166; Çocuk Eğitimi Hakkında Yarışma Duygusu Hakkında Görüşler, s.171.

Sayı: 13-18, 15 Haziran 1327 (1911)'den 15 Aralık 1327 (1911)'e kadar:

Tarih Öğretmeni Hakkında, s.66; Kız Okulları Hakkında, s.69; Aile Eğitimi Hakkında, s.199; Okul Eğitimi Hakkında, s.107; Cimnastik ve Beden Eğitimi Hakkında, s.105; İlkokul ve Siyasi Eğitim Hakkında, s.195; Derslerde Ahlâkî Etkiler Hakkında, s.209. Bu yazıların yazarları belirtilmemiştir. Sâtı Bey olabilir.

Derginin "kuramsal" kısmında bunlardan başka çeşitli bilgileri içeren yazılar vardır. "Çocuk Şiirleri" hemen hemen ilk kez bu dergide yer almıştır. Tefvik Fikret'in, İbrahim Alaeddin'in Mehmet Emin'in, Ali Ulvi Elöve'nin çocuk şiirleri bu dergide çıkmaya başlamıştır.

Dergide yeni çıkan kitaplar da tanıtılmıştır. O sırada yeni çıkan Tefvik Fikret'in "Halûkun Defteri" adlı eseri, Sâtı Bey tarafından eğitim ve öğretim açısından çözümlenmiş ve değerlendirilmiştir. (Sayı: 13, s.1-10) Yine Tefvik Fikret'in 30 Temmuz 1910'da yazdığı "Öğretmen Okulları Marşı" da, bestesiyle, notasıyla birlikte, 15. sayı da yayımlanmıştır.

"Yeni Çıkan Kitaplar" arasında o sırada Ankara Maarif Müdürü bulunan Ahmet Edip Bey'in okul içinde ve okul dışında oynanabilecek 29 çocuk oyununu içeren kitabı tanıtılmıştır. (Sayı: 15, s.106-110) Bunu, "Eğitim ve Oyun" adlı imzasız bir yazı izlemiştir. Bu yazı da Sâtı Bey tarafından yazılmış olmalıdır.

17. sayı da "Yabancı Ülkelerdeki Eğitim Uygulamaları"na da yer verilmeye başlanmıştır. Ali Haydar (Taner)'in bu sayı da "Almanya Öğretmen Okulları" başlıklı bir yazısı çıkmıştı. Aynı sayı da Ziya Paşa'nın o tarihten 40 yıl önce J.J. Rousseau'dan çevirdiği bir gazetede tefrika edilen **Emil** adlı ünlü yapıtına yazdığı 9 sayfalık önsöz de, alıntı olarak yayımlanmıştır. Bu yazının sonunda Ziya Paşa'nın okul eğitimi hakkında "Maarif Nezareti"ne sunduğu bir öneri de yer almıştır.

Derginin 2. kısmı "Ameliyat ve Tatbikat" (uygulama) adını taşımaktadır. Bu kısımda çeşitli ders uygulamaları ile örnekler bulunmaktadır. Bunlar eskimiş olduğu için burada ayrıntılı olarak tanıtmak gereğini duymuyoruz. Genel olarak hangi konular üzerinde durulduğunu kısaca belirtmek istiyoruz:

Bu kısımda da çeşitli bölümler vardır. Örneğin "Okuma parçaları" bölümünde İhsan (Sungu)'nun **Çalışan Kazanır, Muhtaçlara Yardım Etmeliyiz, Doğru Çocuk** gibi yazıları ve bu parçaların öğretimiyle ilgili plan ve açıklama örnekleri vardır. Aynı şeyler, Sâtı Bey, Ali Ulvi, Sadrettin Celâl tarafından da yapılmıştır.

Fen Bilgileri dersiyle ilgili olarak Sâtı Bey tarafından yazılmış "İnsan Terli İken Rüzgârdan Korunmalı" başlıklı bir yazı var. Tarih dersinden Hacı İli Bey, Aritmetik dersinden "Çarpma İşleminin Öğretilmesi", Öykü Üzerine Bir Ders. Yazılı anlatım dersine ait bir tartışma (Sâtı Bey), Tarih dersiyle ilgili okuma parçaları. Sâtı Bey'in Öğretim Levhaları Üzerine Dersler, Elişleri Üzerine Dersler: Kil, mukavva işleri vb. Ayrıca dergide 2,3

ve 4 sayılarını kavratma levhaları da bulunmaktadır. Bunları tahıl, bitki, kır levhaları ve çeşitli notalar da izlemektedir.

Ahlâkî Konuşmalar ile ilgili olarak "Annemizi Sevmeliyiz" (İhsan) s.5-8; Efsane üzerine "Ağustos Böceği ile Karınca" (Tefvik Fikret), s.8-11; Resim Üzerine Ders: "İtaatlı Olmalı" (Sâtı), s.11-14; Şarkı Üzerine Ders: "Hep Kardeşiz" (İhsan), s.14-20; Manzume Üzerine Ders: "Gayretli Çocuk" (Süleyman Nazif); ayrıca konuşmalar, öykü üzerine dersler vb. (Sayı:1)

Tedrisat-ı İptidaiye dergisinde savunulan egemen öğretim yöntemi "buldurma (tekşifi) yöntem"dir. Dergide bu yöntem, en iyi öğretim yöntemi olarak gösterilmekte; fakat, henüz yaygınlaşmadığından söz edilmektedir. Eğitimle ilgili olarak yayımlanan özlü sözlerde de buna paralel olarak 19. yüzyıl İngiliz eğitim filozoflarından Herbert Spencer'in "Çocuğa az şey söylemeli, fakat çok şey keşfettirilmelidir." sözü önemli bir yer tutmaktadır.

Eğitimde de, yine Herbert Spencer'in "doğal ceza" görüşü benimsenmiştir. Öğretimde, genelde, "ezbercilik" kötülenmekte ve "girişimcilik, yapıcılık, yaratıcılık" övülmektedir. Fakat, bunların tam gerçekleştirildiği söylenemez. Bugün bile bu sorunlar, eğitimimizde çözümlenmiş değildir. Bununla birlikte, bu dönemde yayımlanan makalelerle, kuramsal olarak, eğitim ve öğretim yöntemlerinin çağdaş eğitime yönelik temelleri atılmıştır, denebilir.

Sâtı Bey, İstanbul Öğretmen Okulu Müdürlüğünden ayrıldıktan sonra yerine Tarih öğretmeni Ali Reşat Bey atanmıştır. Ali Reşat Bey, başyazar olunca, derginin sadece ilköğretime değil, orta öğretime de hitap edeceği gerekçesiyle, adında değişiklik yapılmıştır. Derginin adı "Tedrisat Mecmuası" olarak değiştirilmiştir. Dergi, bundan sonra, 1926 yılına kadar aralıklı olarak yayımına devam etmiştir. Dergi kapandığı zaman, en son sayısı 69 idi. Bundan sonraki kısım, ayrı bir yazıda incelenecektir.